

Hjulsbro sluss KINDA KANAL

Hjulsbro Tråddrageri och Spikfabrik

Okänd fotograf, 1931

Hjulsbro, det lilla samhället vid ån.

Okänd fotograf, ca 1907

Den första fabriksbyggnaden vid vattenfallet.

Foto: Harry Dittmer, 1950-tal

Vävstol för tillverkning av nät med varmförzinkad tråd.

Fotograf: Bror Agaton Möllman, 1920-tal

En ny fabrik för nåttillverkning byggdes 1924.

En industriort växte fram

När tråddrageriet vid ån anlades var Hjulsbro en helt oansenlig del av Landeryds kommun, en liten ort på den östgötska landsbygden. Där fanns ett par kvarnar vid fallet, en bro, en sluss i Kinda kanal och några gårdar runtom. Med fabriken förändrades platsen helt.

Fabriken var stor med tidens mått och dominerade den gamla kvarntomten vid ån. Leveranser fraktades till och från, arbetare kom och gick och aktiviteterna märktes i hela trakten.

Arbetarbostäder byggdes och anställda flyttade till Hjulsbro från Linköping. Det var en mil emellan och det långa avståndet gjorde att flytten kändes radikal. Hjulsbro blev ett eget litet samhälle där mycket kretsade runt fabriken. Så småningom fick man både skola, missionshus och butik i byn.

Många bodde i företagets bostäder. Hyran var måttlig men det kunde bli hårda förhandlingar med arbetsgivaren när någonting i lägenheten behövde repareras. Med tiden kom egna hemsbyggandet igång och ett litet villasamhälle började växa fram. Under många år erbjöd företaget sina anställda att låna pengar på goda villkor till husbyggande.

Vid mitten av 1960-talet kunde en arbetare vid Hjulsbroverken låna 3 000 kronor av arbetsgivaren för att köpa sig en tomt. Om han fortfarande var kvar som anställd tio år senare avskrevs lånet. Att bygga själva huset gick dock på hela 30 000 kronor, och det var inte alla som ville eller kunde ta emot erbjudandet.

Ännu in på 1960-talet arbetade de flesta Hjulsbrobor på fabriken. Samhället växte och fick busslinjer, nöjeslokaler och större skola. Ett litet industriområde växte fram i Hackefors just norr om Hjulsbroverken, Linköpingsfamiljer flyttade ut till villor i den vackra omgivningen och Hjulsbro började mer och mer likna en förort.

1963 inkorporerades kommunen Landeryd, där Hjulsbro ingick, med Linköping. Hjulsbro ingår nu som en livaktig del i den stora staden.

OVAKO

Ovako Hjulsbro AB

Okänd fotograf, ca 1907

Ett arbetslag framför den första fabriksbyggnaden.

Fotograf: Einar Jagerwall

Findrageri och nätfabrik vid fallet, byggd 1930 sedan den gamla spikfabriken brunnit ner.

Foto: Einar Jagerwall

Nätfabriken brann ner till grunden 1947.

Fotograf: Einar Jagerwall

Nytt varmförzinkningsverk uppfördes efter branden 1947.

1906	Hjulsbro gård och kvarn revs för att ge plats åt fabriken.
1907	Hjulsbro Tråddrageri- och Spikfabrik byggdes vid forsén i Hjulsbro.
1908	Turbiner byggdes i Hjulsbroforsén för att utvinna kraft till spikfabriken.
1921	Företaget gick i konkurs.
1923	Företaget uppköpt av Jonn O. Nilson i Linköping.
1924	Hjulsbro Tråddrageri- och Spikfabrik byggde en fabriksbyggnad för nåttillverkning.
1930	Spikfabriken vid ån i Hjulsbro brann i juli. Namnet ändrat till Hjulsbro Tråddrageri & Nätfabrik AB.
1931	Ny fabriksbyggnad i Hjulsbro stod färdig på samma plats efter den nedbrunna.
1946	Företaget byggde ny fabrikslokal vid järnvägen.
1947	Gamla nätfabriken vid ån i Hjulsbro brann 9 februari och en ny fabriksbyggnad uppfördes på samma plats.
1977	Alla fabrikslokaler vid ån i Hjulsbro revs, gamla Hjulsbro Tråddrageri & Nätfabrik AB.
1984	Villor byggdes på Tråddragarevägen i Hjulsbro, i backen ner från Hjulsbrovägen.
1990	Hus byggdes på Tråddragarevägen vid ån i Hjulsbro där Hjulsbro Tråddrageri- och Nätfabrik legat.